
[2013-14-RE](#)

CAUSA 2013-14-RE

Sentència del Tribunal Constitucional del 4-11-2013 relativa al recurs d'empara 2013-14-RE

Número de registre 223-2013. Recurs d'empara

Sentència del 4 de novembre del 2013

BOPA núm. 55, del 20 de novembre del 2013

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 9 de maig del 2013, per la representació processal de la societat Grup Vipa, SL, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la sentència del 25 de febrer del 2013 i contra l'aute del 18 d'abril del mateix any, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a un procés degut i a la defensa, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i atès que demana al Tribunal Constitucional que declari l'anul·lació d'aquestes resolucions, així com de les actuacions sumarians practicades en el marc de la causa civil TSJC-224/12 – 0127-3/2011 i que declari la retroacció d'aquest procediment al moment en què es va produir la vulneració al·legada;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 10 de juny del 2013;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 15 de juliol del 2013, que va admetre a tràmit, sense efectes suspensius, el recurs d'empara 2013-14-RE;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat, el 27 d'agost del 2013, per la representació processal de la Sra. Chantal Thomas;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat, el 10 de setembre del 2013, per la representació processal de la societat Grup Vipa, SL;

Vistes les conclusions formulades, dintre de termini, per les parts i pel Ministeri Fiscal;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Carles Viver Pi-Sunyer;

Antecedents

Primer

La societat Grup Vipa, SL va presentar una demanda contra la Sra. Chantal Thomas en què sol·licitava la declaració de la resolució del contracte de promesa irrevocable de compravenda signat entre les parts l'any 2006 i que es condemnés la part adversa a retornar l'import de 552.000,00 euros, als quals s'hauria d'afegir els interessos interbancaris calculats, prorrata temporae, des de l'1 de febrer del 2006 fins a la data de retorn efectiu, imposant les costes processals a la demandada, inclosos els honoraris d'advocat i de procurador.

Segon

La representació processal de la Sra. Chantal Thomas va formular una excepció peremptòria de cosa jutjada contra la demanda esmentada i, el 5 de setembre del 2012, el Tribunal de Batlles, mitjançant sentència, va acordar donar lloc a l'excepció peremptòria de cosa jutjada com a conseqüència d'allò que havia estat resolt en els autes anteriors i registrats amb el núm. 489-6/2007 i, per tant, va desestimar la demanda interposada per la societat Grup Vipa, SL.

Tercer

La representació processal de la societat Grup Vipa, SL va formular un recurs d'apel·lació contra la sentència de la primera instància, i, el 25 de febrer del 2013, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar una sentència en què constatava que concorria la triple identitat de persones, d'objecte i de causa petendi entre el primer procés i aquest i, per consegüent, decidia desestimar el recurs d'apel·lació interposat.

Quart

La representació processal de la societat Grup Vipa, SL va presentar, aleshores, un incident de nul·litat d'actuacions mitjançant el qual considerava que s'havia vulnerat el seu dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, així com el principi de congruència.

Cinquè

El 18 d'abril del 2013, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute mitjançant el qual desestimava l'incident de nul·litat d'actuacions esmentat.

Sisè

El 9 de maig del 2013, la representació processal de la societat Grup Vipa, SL, va interposar un recurs d'empara contra la sentència del 25 de febrer del 2013 i contra l'aute del 18 d'abril del mateix any, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a un procés degut i a la defensa, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

Aquesta part manifesta que la sentència del Tribunal Superior de Justícia vulnera els drets esmentats, ja que s'ha vist privada d'obtenir un pronunciament sobre les pretensions i les argumentacions contingudes en la seva demanda, pel fet d'haver acceptat l'excepció peremptòria de cosa jutjada.

Com ho recorda el Tribunal Superior de Justícia els requisits que permeten donar lloc a aquesta excepció són l'identitat de persones, d'objecte i de causa petendi.

Pel que fa a la causa petendi, el Tribunal Superior de Justícia considera que cal entendre-la com "el substrat fàctic; és a dir, els fets en els quals l'agent fonamenta la pretensió que sol·licita del Tribunal."

Ara bé, de la jurisprudència del Tribunal Constitucional es desprèn que la causa petendi inclou també els fonaments jurídics, les al·legacions i els arguments continguts en la demanda (veg. causes 2001-3-RE i 2005-2-RE). Nogensmenys, el Tribunal Superior de Justícia només va examinar els fets de la causa de l'any 2007 i els de la del 2012.

En primer terme, aquesta part detalla els incompliments contractuals deguts als fets, fonaments jurídics, al·legacions i arguments al·legats en el primer procediment del 2007 i, en segon terme, detalla els fonaments jurídics, al·legacions i arguments invocats en el segon procés del 2012. D'aquesta comparació queda clar, segons el parer de la societat demandant, que no hi ha identitat de la causa petendi.

A més d'únicament examinar els fets, el Tribunal Superior de Justícia va considerar erròniament que aquests fets en ambdues causes eren idèntics, fent referència no només als fets al·legats i provats, sinó també a fets que pretesament la societat recurrent podia verificar i/o dels quals podia ser pretesament coneixedora.

Efectivament, destaca que la causa actual es fonamenta en uns fets dels quals aquesta part no tenia coneixement quan es va presentar la primera demanda l'any 2007 i que, per tant, no podien ser al·legats en aquell moment. El nou fet en què aquesta part fonamenta les seves pretensions actuals és, resumidament, que, a resultes d'unes proves realitzades en el marc de la primera causa es va constatar, per primera vegada, que la nova llicència administrativa de modificació del Comú de Canillo obtinguda per la demandada comportava l'execució de modificacions substancials en relació amb les unitats objecte de la promesa de compravenda.

Pel que fa al petitum, el Tribunal Superior de Justícia va considerar que era idèntic en els dos processos: en el primer, s'exercitava una acció resolutòria de la promesa de compravenda i, en el segon, "al socaire d'una pretensió de nul·litat" es realitzava una altra vegada una pretensió resolutòria, fonamentada en les modificacions substancials de la nova llicència.

Aquesta part discrepa rotundament d'aquesta argumentació, ja que l'acció de nul·litat contractual es fonamenta en uns fets diferents d'aquells que es van al·legar en el primer procediment i en uns arguments que no han estat analitzats. Segons el parer d'aquesta part, aquest procedir és erroni i vulnera el principi de congruència, reconegut a l'article 9 de la Llei qualificada de la Justícia i a l'article 10 de la Constitució. D'acord amb aquestes normes el Tribunal Superior de Justícia tenia l'obligació de pronunciar-se en relació amb la petició de nul·litat contractual sol·licitada i no podia modificar-ne el sentit del petitum sense vulnerar els principis esmentats.

Seguidament, aquesta part analitza el contingut de l'aute que resol l'incident de nul·litat d'actuacions i conclou que el Tribunal Superior de Justícia no dóna cap justificació, en primer lloc, del fet que no existeix en la seva sentència cap anàlisi dels fonaments jurídics, de les al·legacions i dels arguments continguts en les dues demandes a comparar, ni tampoc efectua aquesta anàlisi. Després, el Tribunal Superior de Justícia no es pronuncia sobre el segon motiu, relatiu al fet que no s'havien analitzat els fets al·legats i provats que donaven lloc al petitum, ni sobre el tercer motiu relatiu a la modificació del sentit del petitum de la segona demanda i a la manca de pronunciament sobre el principi de congruència.

Per acabar, va demanar al Tribunal Constitucional que declarés l'anul·lació d'aquestes resolucions, així com de les actuacions sumariales practicades en el marc de la causa civil TSJC-224/12 – 0127-3/2011 i que declarés la retroacció d'aquest procediment al moment en què es va produir la vulneració al·legada.

Setè

El 10 de juny del 2013, el Ministeri Fiscal va presentar un informe en què demanava la inadmissió a tràmit d'aquesta causa per una manca manifesta de contingut constitucional de les seves pretensions, d'acord amb les disposicions de l'article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional.

Segons el parer del Ministeri Fiscal, les resolucions objecte de recurs han donat una resposta concreta, fonamentada en Dret i lògica segons les pretensions de les parts comparegudes. I els raonaments, valoracions i argumentacions exposats en aquestes resolucions per part de l'òrgan jurisdiccional en l'exercici de les funcions que li són pròpies per natura no poden considerar-se en

---

cap cas com a arbitràries o mancades de fonamentació, ni tampoc es pot considerar que s'hagi produït una omissió incongruent pel que fa a les pretensions de les parts.

Després de precisar l'abast de l'article 10 de la Constitució, destaca que en les dues instàncies es va considerar que es trobaven els elements per concloure a l'existència o a la concurrència de la institució de la cosa jutjada com a conseqüència d'allò que ja havia estat resolt en el marc de la causa núm. 489-6/2007 i convé destacar igualment, que aquest mode de finalització del procés no comporta en absolut una incongruència omissiva en relació amb el fons de la demanda.

Tot i que és evident que la societat recurrent no comparteix la solució donada pel Tribunal Superior de Justícia, sobretot, pel que fa als elements conformadors de la cosa jutjada i la seva valoració, les argumentacions de les resolucions objecte de recurs no poden qualificar-se d'arbitràries, d'il·lògiques o d'irraonables segons l'opinió comuna dels juristes, ja que es fonamenten a bastament en fets i fonaments de Dret.

Vuitè

El 15 de juliol del 2013, el Tribunal Constitucional va acordar admetre a tràmit aquest recurs d'empara, sense efectes suspensius, i va trametre la causa a les parts per tal que presentessin les al·legacions que estimessin pertinents.

Novè

El 27 d'agost del 2013, la representació processal de la Sra. Chantal Thomas va presentar un escrit d'al·legacions en què recorda que es van seguir en aquesta causa 2 judicis civils en dues instàncies cada un i un incident de nul·litat d'actuacions en els quals la societat recurrent va poder al·legar, argumentar, proposar totes les proves que li van convenir i presentar les seves conclusions. De la mateixa manera, totes les resolucions recaigudes han estat totes motivades i jurídicament raonades. Per tant, no es pot apreciar cap de les vulneracions al·legades.

Per acabar, demana que el Tribunal Constitucional desestimi aquest recurs d'empara.

Desè

El 10 de setembre del 2013, la representació processal de la societat Grup Vipa, SL va presentar un escrit d'al·legacions en què es remet a tot allò que ja va ser manifestat en l'escrit de recurs d'empara.

Onzè

El 26 de setembre del 2013, la representació processal de la Sra. Chantal Thomas, l'1 d'octubre del mateix any, el Ministeri Fiscal i, el 3 d'octubre següent, la representació processal de la societat Grup Vipa, SL van presentar els seus escrits de conclusions en què reproduïen les al·legacions i els arguments continguts en els seus escrits anteriors.

Fonaments jurídics

Primer

Com s'ha exposat amb deteniment en els antecedents, en el suplico del seu escrit d'interposició de recurs d'empara la societat recurrent al·lega que les dues resolucions del Tribunal Superior de Justícia impugnades han vulnerat els seus drets a la jurisdicció, a un procés degut i a la defensa.

Segons el parer de la recurrent, aquesta triple vulneració derivaria, en síntesi, de no haver donat resposta als arguments i als fonaments jurídics en els quals es basava la seva pretensió de nul·litat del contracte de promesa de compravenda i, com a conseqüència d'aquesta incongruència omissiva, d'haver apreciat l'excepció peremptòria de cosa jutjada en una argumentació de la qual diu que "discrepa rotundament".

Centrat així l'objecte d'enjudiciament, des de la perspectiva constitucional dels drets invocats, correspon a aquest Tribunal analitzar si s'ha produït o no la incongruència denunciada i si la resposta a les pretensions i als arguments adduïts per la societat recurrent, a banda de motivada, es basa en un raonament que es pot titllar o no de lògicament o jurídicament irraonable. No ens correspon, en canvi, enjudiciar l'encert de les resolucions judicials a l'hora d'apreciar la identitat de causa petendi i de petitum entre aquest procés i el primer (núm. 489-6/2007) i, menys encara, apreciar directament si aquestes identitats existeixen o no existeixen.

Segon

En relació amb l'al·legació sobre la incongruència omissiva, en reiterades ocasions hem declarat que el dret a la defensa, o a no patir indefensió, inclou entre els seus continguts el dret a rebre una resposta motivada a les pretensions portades davant els tribunals de justícia i als arguments fonamentals en els quals es basen aquestes pretensions. Hem reiterat també que la resposta pot ser implícita sempre que la resolució judicial es basi en una argumentació que, per si mateixa, sigui clarament contradictòria amb els arguments que fonamenten la pretensió deduïda de manera que la simple exposició d'aquesta argumentació comporti necessàriament el refús automàtic de la contraargumentació oposada.

Doncs bé, en aquesta causa la societat recurrent pretén la nul·litat del contracte de promesa de compravenda al·legant que la part adversa no podria executar el compromís contingut en el contracte esmentat, perquè els plànols definitius aprovats pel Comú de Canillo, a diferència d'aquells que s'havien incorporat al contracte de promesa, mostren que hi ha espais que no podria cedir en plena propietat a la societat recurrent, ja que estan reservats a buits sanitaris o a aparcament i, per consegüent, mai no podran ser destinats a local comercial atès que estan reservats a altres usos.

Davant aquesta al·legació les resolucions impugnades argumenten a bastament que en el moment en què va interposar la demanda en el procés precedent (27 de febrer del 2008) la societat recurrent ja tenia coneixement de l'existència de la nova llicència i disposava de mecanismes per comprovar si s'havien produït o no canvis substancials com aquells que ara addueix; que el plànol que adjunta a la nova demanda coincideix amb el del contracte de promesa de compravenda; que la menció del buit sanitari o aparcament no fa canviar l'estructura i disposició de l'espai i que el plànol de maig del 2003 que aporta la societat recurrent ja mencionava el buit sanitari, igual que el plànol del 2005; a més, declaren que en una de les proves testificals es van lliurar uns plànols en els quals apareixia un espai destinat a aparcament o a buit sanitari. A partir d'aquestes dades les resolucions conclouen que la pretensió de la societat recurrent s'havia d'haver exercitat en el procediment anterior. A partir d'aquesta argumentació, l'aute que resol l'incident de nul·litat d'actuacions, en examinar la denúncia d'incongruència per no haver donat resposta a les argumentacions que fonamentaven la pretensió, conclou que no és cert que no s'hagi donat aquesta resposta, ja que els arguments adduïts per la societat recurrent se centraven precisament en l'existència sobrevinguda d'uns espais buits que impediaven el compliment del contracte i aquest argument ha estat expressament rebutjat per la resolució impugnada.

La societat recurrent pot no estar d'acord amb l'argumentació i amb els fets recollits en les resolucions recorregudes, però ha obtingut resposta als seus arguments i coneix els motius de la decisió adoptada.

Tercer

Quant a la raonabilitat lògica i jurídica de les resolucions impugnades i, més concretament, quant a la identitat entre les pretensions i les causae petendi, cal declarar que, pel que fa a les pretensions, no es pot considerar en absolut il·lògic ni jurídicament fora de la communis opinio dels juristes, com fan les resolucions impugnades que, més enllà de “la qualificació jurídica de la pretensió per la part agent” i analitzant “la veritable natura de la pretensió esgrimida”, la pretensió de nul·litat del contracte de compravenda instat en aquest procés constitueix de fet i novament l’exercici d’una “pretensió resolutòria” equiparable a aquella instada en el primer procés (núm. 489-6/2007), atesa la finalitat última de les dues accions.

I, pel que fa a la identitat dels arguments que fonamenten la pretensió i dels fets al·legats, tampoc es pot afirmar que sigui lògicament o jurídicament irraonable concloure que, en rigor, hi havia una equivalència o una “identitat”, als efectes d’apreciar la cosa jutjada, entre els arguments dirigits a demostrar que s’havien modificat els plànols i, per tant, el contracte s’havia d’anul·lar i els arguments dirigits a demostrar, tenint ja coneixement de l’existència d’espais destinats a buits sanitaris o a aparcament, que s’havien produït incompliments contractuals (falta de comunicació, falta de notificació, etc.) que obligaven a la resolució del contracte de promesa.

També en aquest cas es podrà compartir o no aquest raonament, però allò que no es pot és considerar-lo lògicament o jurídicament irraonable.

Per consegüent, allò que s’ha dit en els fonaments jurídics precedents porta a la desestimació del recurs d’empara.

DECISIÓ:

En atenció a tot allò que s’ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l’autoritat que li confereix la Constitució del Principat d’Andorra,

HA DECIDIT:

Primer

Desestimar l’empara sol·licitada per la representació processal de la societat Grup Vipa, SL contra la sentència del 25 de febrer del 2013 i contra l’aute del 18 d’abril del mateix any, dictats per la Sala

Segon

D'acord amb l'article 92.4 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, condemnar la part recurrent al pagament de les costes processals en seu constitucional.

Tercer

Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal de la societat Grup Vipa, SL, a la representació processal de la Sra. Chantal Thomas, al president de la Batllia, a la presidenta del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 4 de novembre del 2013.

Juan A. Ortega Díaz-Ambrona Laurence Burgorgue-Larsen

President

Vicepresidenta

Carles Viver Pi-Sunyer Pierre Subra de Bieusses

Magistrat

Magistrat